

Kort verslag winterbijeenkomst Nederlandse Sieralgenclub, 28 februari 2004, Zanderij Crailo.

Aanwezig: Ronald Bijkerk, Ina Bultstra, Kees den Boer, Peter Coesel, Albert Delfos, Wim van Egmond, Ton Joosten, Frans Kouwets, Koos Meesters, Henk van der Meulen, Jan Parmentier, Henk Schulp en Rob Wellner.

Afgemeld: Wim van den Broeke, Bert Pex, Jan Simons en Bart van Tooren

Peter refereert (met dank) aan de inspanning van Koos Meesters naar Het Goois Natuurreservaat toe, waardoor dit jaar de bijeenkomst in het informatiecentrum van De Zanderij kon worden gehouden. De ruimte, met mogelijkheid voor Powerpoint-presentatie, is voor ons ideaal; hopelijk zullen we er ook in de toekomst nog gebruik van kunnen maken.

Evaluatie excursie De Wieden, juni 2003

Peter memoreert het geslaagde karakter van deze excursie die, ondanks het feit dat de aanvankelijk beoogde locatie niet kon worden bezocht, toch een zeer rijke oogst aan sieralgsorten opleverde. De reeks van bijzondere waarnemingen werd overigens nog uitgebreid bij een vervolgbezoek (door een kleiner gezelschap) in augustus. Binnenkort zal een Gorteria-atikeltje over deze vondsten verschijnen.

Activiteiten van leden:

Ronald rapporteert enkele zeldzame soorten uit Drentse vennen: onder meer *Micrasterias jeneri* en *Xanthidium armatum* uit het Langeveen. *Actinotaenium subtile* vanuit 'flink wat' vennen. *Cosmarium subspeciosum*, aangetroffen op diverse locaties in het noorden des lands. Materiaal van een onbekende *Cosmarium*-soort (cf *C. subtransiens*) uit de Eexterplas zal aan Frans Kouwets ter hand worden gesteld.

Ton laat plaatjes zien van een reeks interessante, maar lastig te identificeren *Cylindrocystis*, *Spirotaenia*, *Actinotaenium* en *Cosmarium*-soorten (deels met zygosporen). Voorts ook van *Euastrum insigne*, *Haplotaenium indentatum*, *Haplotaenium minutum* zygospore, *Netrium oblongum*, *Netrium cf minutum* en *Staurastrum diacanthum*. De wat obscure soort *Staurastrum minimum* is gevonden in een ven bij de vliegbasis Woensdrecht.

Frans heeft, ter promotie van de toepassing van sieralgen in waterkwaliteitsonderzoek, een stukje geschreven in het periodiek 'Trends in Water' (Ministerie van Verkeer en Waterstaat), een stukje waar hij nog steeds positieve reacties op krijgt. Na tijdrovende privé-beslommeringen hoopt hij binnenkort weer meer tijd te vinden voor eigen sieralgenonderzoek.

Rob is zich aan het verdiepen in digitale microfotografie. Hij probeert een en ander uit op sieralgen uit het Zonneven (bij vliegveld Hilversum).

Henk Schulp verhaalt, aan de hand van dia's en videocamera, over de vondsten van enkele interessante soorten, waaronder *Cosmarium tetragonum* var. *heterocrenatum*, *C. taticum* var. *minus*, *C. subexcavatum* var. *ordinatum* en *C. decedens* var. *sinuosum* uit de Paddenpoel in Voorne's Duin. In de oeverlanden

**Kort verslag winterbijeenkomst Nederlandse Sieralgenclub,
28 februari 2004, Zanderij Crailo.**

van de Amstelveense Poel (project van Jan Simons, uitgevoerd met Koos Meesters) werd als (zeldzame?) terrestrische soort *Actinotaenium pinicolum* gevonden, op een natte regenpijp in Spijkenisse *Mesotaenium caldariorum* en in een beeldengroep in diergaarde Blijdorp een soort die, staande de bijeenkomst, door Peter met *Cosmarium pericymatium* wordt geassocieerd. Laatstgenoemde soorten zijn alle nieuw voor de Nederlandse flora. Tenslotte toont Henk dia's van enkele spectaculaire soorten uit een door Peter ingevoerd (levend) monster uit tropisch Australië.

Ook Koos heeft afgelopen jaar een aantal soorten gevonden die als nieuw voor de Nederlandse flora zijn te kenschetsen, zoals *Roya cambrica* en *Spirotaenia cf oblonga*, en ook Koos vertoont dia's van enkele door Peter aangevoerde, sterk tot de verbeelding sprekende Australische exoten.

Albert geeft, aan de hand van afbeeldingen en grafieken, een uitvoerige toelichting op een recent gestart gezamenlijk project met Kees den Boer (Albert, de waarnemingen en metingen; Kees, de statistiek). Zij hebben zich voorgenomen om populatie-onderzoek te doen aan een groep cilindrisch gevormde soorten uit de geslachten *Mesotaenium*, *Cylindrocystis*, *Actinotaenium* en *Tetmemorus*. De idee is dat veel van deze soorten op te splitsen zijn in kleinere taxonomische eenheden die zich niet alleen kenmerken door een verschillende zygosporievorm en uiteenlopende celdimensies, maar ook door een eigen oecologie. Hij geeft onder meer als voorbeeld *Tetmemorus laevis*, waarvan tijdens de afgelopen Wieden-excursie twee grootteklassen werden aangetroffen en waarvan uitsluitend het kleincellige type bleek te sporuleren. Om een en ander hard te maken zal veel biometrisch onderzoek nodig zijn. Albert laat in genoemd kader ook diverse tekeningen zien van taxonomisch slechts bekende soorten, waaronder *Mesotaenium chlamydosporum*. Laatstgenoemde soort, waarvan hij de zygosporen aantrof in gefixeerd materiaal uit het trilveenperceel Eelkema (de Wieden) zou hij eigenlijk, ter completering van het beeld, nog eens in levende toestand willen bestuderen.

Kees laat ons aan de hand van Powerpoint prachtige foto's zien van het Noorse onderzoeksgebied (boven de poolcirkel) waar hij destijds als student bij Peter een stage aan sieralgen heeft gedaan. Ook geeft hij ons, via plaatjes uit zijn verslag, een indruk van de grote soortendiversiteit die hij daar aantrof. Met betrekking tot de website weet hij te melden dat deze zich nog altijd in een groeiende populariteit mag verheugen (rond 2000 bezoeken per maand).

Peter meldt dat hij, na toezegging van ondersteuning door Koos (co-auteur), de intentie heeft om een gereviseerde, engelstalige versie van de Nederlandse sieralgenflora voor te bereiden. De KNNV-uitgeverij heeft zich inmiddels geïnteresseerd getoond. Het huidige aansluitende WM-deeltje over Sieralgen en Natuurwaarden zou op een bijgaande CDRom kunnen worden overgezet, tezamen met een programma om deze natuurwaarde snel te kunnen berekenen. Ook is het wellicht een aardig idee om delen van onze website (bv de serie maand-algen) op genoemde CDRom uit te brengen. Peter zal een en ander moeten zien te realiseren naast zijn bijdrage aan de Süßwasserflora von Mitteleuropa, en naast diverse incidentele onderzoekprojecten. Vooralnog is

**Kort verslag winterbijeenkomst Nederlandse Sieralgenclub,
28 februari 2004, Zanderij Crailo.**

voor een nieuwe, Engelstalige versie van de Nederlandse flora vier jaar uitgetrokken.

Excursie 2004

Peter deelt mee een vergunning te zullen aanvragen voor de Leemputten bij Staverden (eigendom Gemeente Ermelo). In het verleden zijn hier tal van interessante sieralgsorten gevonden en een bezoek aan het terrein is vermoedelijk nog steeds zeer de moeite waard. Als alternatief heeft hij de Drentse vennen (van Staatsbosbeheer) op het oog waar het afgelopen jaar door Ronald en Ton zulke zeldzame, typisch oligotrafente soorten als *Micrasterias jenneri*, *Xanthidium armatum*, *Cosmarium nymannianum* en *Netrium oblongum* werden aangetroffen.

Beste Peter,

Jaap Vlaanderen van het GNR probeerde ik al te bedanken voor het gebruik van de ruimte maar die is een weekje op vakantie. Doe ik dus volgende week. Het verslag heb je vlot voor elkaar. Ik mis er echter nog wat in; dat komt waarschijnlijk door de beperkte tijd die ik zelf nog had om wat te zeggen.

Bij genoemde nieuwe soorten voor Nederland horen ook nog: *Cosmarium tetragonum* v. *davidsonii*; *Staurastrum orbiculare* v. *quadratum* en *Staurastrum muticum* v. *parvum* (ook door Henk genoemd). Verder liet ik nog twee kenmerken zien: steping *Closterium aciculare* en *Staurastrum micronoides* breder dan lang.

De hoeveelheid informatie die de "leden" beginnen aan te dragen begint een indrukwekkende omvang aan te nemen. Volgende keer is het wellicht verstandig als we wat meer tijd reserveren; de investering in de voorbereiding kan er dan wat beter uit komen. Ik kreeg bijvoorbeeld de indruk dat Albert de hele middag makkelijk had kunnen vullen.

met vriendelijke groet,

Koos